

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 16.09.1950 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1964 do: 31.12.1965

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

131.

Vládne nariadenie

zo dňa 29. augusta 1950,

**ktorým sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení osôb povolaných
na službu v brannej moci a ich rodinných príslušníkov.**

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 2 ods. 2 a ods. 3 písm. a), § 5 ods. 1, § 6 ods. 2, § 7 ods. 3, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 15 ods. 4, § 16 ods. 2, § 17 ods. 1 a 3, § 18 ods. 1 a § 20 ods. 2 zákona č. 64/1950 Sb., o sociálnom zabezpečení osôb povolaných na službu v brannej moci a ich rodinných príslušníkov (ďalej len „zákon“):

Prvá časť.

Všeobecné ustanovenia a rozsah platnosti.

§ 1.

Úvodné ustanovenie.

Sociálne zabezpečenie podľa tohto nariadenia sa poskytuje osobám povolaným na službu v brannej moci (ďalej len „povolané osoby“) a ich rodinným príslušníkom tak, aby sa povolané osoby mohli úplne venovať tejto svojej vrcholnej občianskej povinnosti.

§ 2.

Služba v brannej moci.

Službou v brannej moci sa podľa § 2 ods. 2 zákona rozumie:

1. základná služba (§ 27 branného zákona č. 92/1949 Sb.),
2. náhradná služba (§ 28 toho istého zákona),
3. ďalšia služba (§ 37 toho istého zákona),
4. vojenské cvičenia (§ 39 toho istého zákona),
5. mimoriadna služba mimo času brannej pohotovosti štátu (§ 46 ods. 1 toho istého zákona) a mimoriadna služba za brannej pohotovosti štátu (§ 47 ods. 1 a § 49 ods. 2 toho istého zákona),
6. osobitná služba vyjmúc osobitnú službu príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti vo vojsku (§ 46 ods. 2 toho istého zákona) a
7. osobné úkony pre potreby brannej moci (§ 45 toho istého zákona).

§ 3.

Rodinní príslušníci.

(1) Za rodinného príslušníka sa v zákone a v tomto nariadení vyjmúc ich štvrtú časť pokladajú, ak žijú v spoločnej domácnosti s povolanou osobou:

- a) manželka (manžel),

- b) družka (druh), pokiaľ povolaná osoba nemá manželku (manžela), žije s družkou (druhom) v spoločnej domácnosti v deň určený pre nastúpenie služby aspoň 6 mesiacov alebo ak sa narodí družke dieťa, ktorého otcom je povolaná osoba, a ak možno z doterajšieho spôsobu života obidvoch súdiť na ich trvalé spolužitie,
- c) deti vlastné, nevlastné a osvojené do dovŕšeného 16. roku,
- d) deti vo veku od 16. do 25. roku, ak sa pripravujú sústavne na budúce životné povolanie štúdiom alebo iným školením (výcvikom),
- e) deti bez vekového obmedzenia, ak si nemôžu pre telesnú alebo duševnú vadu vlastnou prácou zaopatriť výživu alebo ak je na ne vyplácaný rodinný prídavok, prídavok na deti alebo výchovné.

(2) Za rodinných príslušníkov v smysle odseku 1 sa ďalej pokladajú, ak je povolaná osoba zaviazaná poskytovať im príspevok na úhradu osobných potrieb alebo pokiaľ sú na takom príspevku podstatne závislí,

- a) rodičia, starí rodičia, osoby, ktoré sa o povolanú osobu ako rodičia staraly, tesť, testiná, svokor, svokra,
- b) deti sverené do starostlivosti povolanej osoby nahradzujúcej starostlivosť rodičov, súrodenci a vnukovia za podmienok uvedených v odseku 1 písm. c) až e), ak žijú v deň určený pre nastúpenie služby s povolanou osobou v spoločnej domácnosti aspoň 6 mesiacov,
- c) sestra alebo dcéra povolanej osoby, ak jej vedie domácnosť a ak žije s ňou v deň určený na nastúpenie služby v spoločnej domácnosti aspoň 6 mesiacov,
- d) manželka (manžel) rozvedená alebo podľa skôr platných predpisov rozlúčená alebo rozvedená, ak má právo žiadať úhradu osobných potrieb od povolanej osoby.

(3) Podmienka spoločnej domácnosti sa považuje za splnenú, i keď manželia, deti alebo rodičia žijú oddelene zo závažných dôvodov, najmä pre výkon služby v brannej moci, výchovu detí, bytovú tieseň alebo zo zdravotných, hospodárskych alebo vzdelávacích dôvodov.

Druhá časť.

Ochrana zamestnancov.

§ 4.

Pracovné voľno.

(1) Zamestnanecovi povolanému na základnú alebo náhradnú službu prislúcha v poslednom týždni pred dňom určeným povolávacím rozkazom na nastúpenie služby deň pracovného voľna.

(2) Zamestnanecovi povolanému na inú službu v brannej moci než na službu základnú alebo náhradnú, ktorý nemôže splniť odhlasovaciu povinnosť mimo pracovného času, prislúcha na jej splnenie pracovné voľno v nevyhnutne potrebnom rozsahu, najdlhšie však jeden deň.

(3) Ak trvá najkratšia cesta z miesta trvalého pobytu do miesta nastúpenia, počítajúc do toho i čas cesty obvyklými verejnými hromadnými dopravnými prostriedkami, ktoré povolaná osoba je oprávnená použiť, dlhšie než 6 hodín, má zamestnanec, ktorý bol povolaný na službu v brannej moci, nárok na jeden cestovný deň, priamo predchádzajúci dňu určenému povolávacím rozkazom alebo určovacím lístkom na nastúpenie služby; ak trvá uvedená cesta dlhšie než 18 hodín, zvyšuje sa nárok podľa predchádzajúcej vety na dva cestovné dni. Nárok podľa týchto ustanovení sa skraca o cestovné dni, ktoré pripadajú na dni pracovného pokoja.

§ 5.**Povinnosť nastúpiť prácu.**

(1) Zamestnanec, ktorý konal službu v brannej moci po čas dlhší než 5 mesiacov, je po jej skončení povinný nastúpiť prácu vo svojom zamestnaní najneskoršie do 5 dní.

(2) Ak trvala služba v brannej moci aspoň 4 mesiace, nie však dlhšie než 5 mesiacov, je zamestnanec povinný nastúpiť prácu vo svojom zamestnaní najneskoršie druhý deň po skončení služby; ak trvala menej než 4 mesiace, je zamestnanec povinný nastúpiť prácu prvý deň po jej skončení.

(3) Lehoty uvedené v odsekoch 1 a 2 sa predlžujú o prípadný cestovný deň (dni) na najkratšiu cestu z miesta, kde zamestnanec bol zo služby v brannej moci prepustený, do miesta jeho trvalého pobytu. O počítaní cestovných dní platí obdobne ustanovenie § 4 ods. 3.

(4) Ak bráni zamestnancovi po skončení služby v brannej moci v nastúpení práce dôležitá príčina, ktorú nezavinil úmyselne ani hrubou nedbanlivosťou, začínajú sa lehoty na nastúpenie práce, určené v odsekoch 1 až 3, po pominutí dôležitej príčiny.

(5) Ak nastala u zamestnanca dôležitá príčina podľa odseku 4 až počas lehôt určených v odseku 1 až 3 na nastúpenie práce, spočíva beh týchto lehôt po čas, po ktorý trvá dôležitá príčina.

Mzda.

§ 6.

(1) Mzda, ktorá zamestnancovi prislúcha podľa § 7 ods. 2 zákona, sa znižuje o sumu 150 Kčs týždenne.

(2) Ak bol zamestnanec, ktorý splňuje podmienky pre nárok na zníženú mzdu, povolaný na vojenské cvičenie v trvaní viac než 6 týždňov, prislúcha mu táto mzda aj v piatom a šiestom týždni.

(3) Zamestnancovi, ktorý má nárok na zníženú mzdu, prislúcha táto mzda i za prípadný cestovný deň (dni) podľa § 5 ods. 3 a § 4 ods. 3.

(4) Nárok na sníženú mzdu neprislúcha zamestnancovi, pokiaľ jeho rodinní príslušníci majú príjem vo výške, pri ktorej im zaopatrovací príspevok neprislúcha (§ 19), alebo pokiaľ nie sú bez vážneho dôvodu zamestnaní.

§ 7.

(1) Mzdou podľa § 7 zákona sa rozumejú všetky peňažné a naturálne požitky (vecné plnenia), ktoré by zamestnancovi prislúchali, keby pracoval, okrem náhrady hotových výdavkov. Za naturálne požitky, pokiaľ ich zamestnanec nemôže užívať, prislúcha mu náhrada v peniazoch podľa ocenenia určeného na účely národného poistenia. Nedotknuté zostávajú nároky zamestnancov na sociálne dávky na deti.

(2) U zamestnancov s premenlivou mzdou sa berie za základ výpočtu podľa predchádzajúceho odseku priemerná týždenná mzda, ktorú zamestnanec dosiahol v posledných 6 mesiacoch pred dňom určeným na nastúpenie služby v brannej moci, alebo mzda, ktorú by dosiahol, keby mu v tom nebránila dôležitá ním nezavinená príčina. Ak trval posledný pracovný pomer menej než 6 mesiacov, berie sa za základ výpočtu mzda za toto kratšie obdobie.

(3) U domáckych robotníkov sa týždennou mzdou rozumie priemerná týždenná odmena bez príplatku za hotové vydania, dosiahnutá u posledného zamestnávateľa v posledných 12 mesiacoch pred dňom určeným na nastúpenie služby v brannej moci. Ak trval pracovný pomer domáceho

robotníka menej než 12 mesiacov, berie sa za základ výpočtu toto kratšie obdobie. Pri zisťovaní priemernej týždennej odmeny sa neprihliada na čas, po ktorý domácky robotník nepracoval, pretože bol nemocný.

(4) U učňov sa rozumie mzdou podľa § 7 zákona vychovávaci príspevok.

§ 8.

(1) Zamestnávateľ je povinný vyplatiť zamestnancovi mzdu za prvé dva týždne (§ 7 ods. 1 zákona) najneskoršie dva dni pred dňom určeným povolávacím rozkazom alebo určovacím lístkom na nastúpenie služby, poprípade pred dňom pracovného voľna alebo pred cestovnými dňami, ak má zamestnanec na ne nárok. Ak má zamestnanec nastúpiť službu v brannej moci okamžite, je zamestnávateľ povinný mu vyplatiť mzdu ihneď.

(2) Zníženú mzdu (§ 6) je zamestnávateľ povinný vyplácať v obvyklých mzdových výplatných obdobiach.

Štvrtá časť.

Vojenská starostlivosť a národné poistenie.

Nároky niektorých povoláných osôb.

§ 11.

(1) Osoby konajúce

- a) osobitnú službu vyjmúc službu príslušníkov Sboru národnej bezpečnosti vo vojsku (§ 46 ods. 2 branného zákona) a
- b) osobné úkony pre potreby brannej moci (§ 45 toho istého zákona),

ktoré boli v deň pred nastúpením služby povinne poistené pre prípad nemoci a materstva podľa zákona o národnom poistení, zostávajú s výhradou ustanovenia § 12 i naďalej povinne poistené pre prípad nemoci a materstva v doterajšom rozsahu; o platení poistného národného poistenia platí § 14. Dávky toho istého druhu a v tom istom rozsahu poskytuje Ústredná národná poisťovňa i osobám, u ktorých zaniklo povinné nemocenské poistenie pred nastúpením služby v ochrannnej dobe podľa § 4 zákona. Pokiaľ osobám uvedeným v predchádzajúcich vetách poskytuje vojenská správa po čas ich onemocnenia úplné zaopatrenie, nemajú nárok na nemocenské podľa zákona o národnom poistení. Inak im prislúcha nemocenské v paušálnej sume 50 Kčs denne.

(2) Osobám konajúcim niektorú zo služieb uvedených v odseku 1, ktoré neboli v deň pred nastúpením služby povinne poistené podľa zákona o národnom poistení pre prípad nemoci a materstva, poskytne Ústredná národná poisťovňa mimoústavné a ústavné ošetrovanie podľa §§ 27 a 28 toho istého zákona, pomoc v materstve podľa jeho § 32 a pohrebné podľa jeho § 49 ods. 3. Po uplynutí 3 mesiacov odo dňa nastúpenia služby poskytuje Ústredná národná poisťovňa týmto osobám aj ostatné vecné dávky národného poistenia nemocenského uvedené v § 26 ods. 2 zákona o národnom poistení a pôrodné podľa jeho § 44 ods. 1.

§ 12.

(1) Vojenská správa môže rozhodnúť, že sa niektoré z osôb uvedených v § 11 stávajú účastníkmi vojenskej nemocenskej starostlivosti. Také opatrenie urobí vojenská správa najmä u osôb, ktorým nemožno poskytovať vecné dávky národného poistenia nemocenského pre osobitné okolnosti vyplývajúce z povahy dotyčných služieb.

(2) Osoby, u ktorých vojenská správa urobila opatrenie podľa odseku 1, nemajú po čas, po ktorý sú účastníkmi vojenskej nemocenskej starostlivosti, nárok na dávky národného poistenia nemocenského. Namiesto nemocenského môže im vojenská správa poskytnúť peňažnú výpomoc.

(3) Opatrenie podľa odseku 1 môže sa odvolať len, ak možno dotýčným osobám poskytovať vecné dávky národného poistenia nemocenského.

(4) O opatreniach urobených podľa odsekov 1 a 3 upovedomí vojenská správa podľa možnosti príslušnú okresnú národnú poisťovňu.

§ 13.

Nároky niektorých rodinných príslušníkov.

(1) Rodinným príslušníkom osôb uvedených v § 11 ods. 1 poskytuje Ústredná národná poisťovňa dávky národného poistenia nemocenského v doterajšom rozsahu. Ak však dostávajú títo rodinní príslušníci zaopatrovací príspevok, nenáleží im podpora pri ústavnom ošetrovaní podľa § 45 ods. 1 zákona o národnom poistení, ktorá by im inak prislúchala za tú istú dobu.

(2) Rodinným príslušníkom osôb uvedených v § 11 ods. 2 poskytuje Ústredná národná poisťovňa mimoústavné a ústavné ošetrovanie podľa §§ 27 a 28 zákona o národnom poistení a pomoc v materstve podľa jeho § 32. Po uplynutí 3 mesiacov odo dňa nastúpenia služby poskytuje Ústredná národná poisťovňa týmto rodinným príslušníkom aj ostatné dávky národného poistenia nemocenského, náležiacie rodinným príslušníkom, vyjmúc podporu pri ústavnom ošetrovaní podľa § 45 ods. 1 uvedeného zákona.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia i vtedy, ak sa stanú osoby uvedené v § 11 účastníkmi vojenskej nemocenskej starostlivosti podľa § 12.

§ 14.

Poistné.

Za osoby uvedené v § 11 ods. 1 sa neplatí poistné národného poistenia.

Šiesta časť.

§ 25.

Účinnosť a vykonanie.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho ministri práce a sociálnej starostlivosti, vnútra, financií, spravodlivosti a národnej obrany po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Dr. Čepička v. r.

Nosek v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Rais v. r.

Erbán v. r.

